

Leki OTC poza aptekami. Kosztowne dla państwa, niebezpieczne dla pacjentów

Fot. MedExpress TV

Stowarzyszenie Leków tylko z Apteki wydało obszerny raport, pt. „Pozaapteczny obrót lekami OTC, bezpieczeństwo, ekonomia i oczekiwania pacjentów”. Wnioski z raportu są niepokojące. Rynek pozaapteczny jest poza kontrolą, a państwo ponosi bardzo wysokie koszty leczenia przypadków związanych z niewłaściwym przyjmowaniem leków OTC.

W większości europejskich krajów sprzedaż jakichkolwiek leków poza aptekami, ze względu na społeczne koszty, jest niemożliwa lub ściśle regulowana. W Polsce stacje benzynowe, supermarkety, kioski handlują medykamentami bez żadnej kontroli.

Pozaapteczny rynek sprzedaży leków OTC w praktyce nie jest kontrolowany przez Państwową Inspekcję Farmaceutyczną. Polskie regulacje prawne dotyczące sprzedaży leków poza aptekami należą do najbardziej liberalnych w Unii Europejskiej. Raport ujawnia szokujący wzrost liczby preparatów dostępnych na rynku pozaaptecznym; w 2009 roku na tym rynku było dostępnych 525 preparatów, a w 2017 roku ta liczba była szacowana na aż 3 tys.

Według analiz firmy PharmaExpert rynek leków OTC stanowi 26 proc. całego rynku leków w Polsce, co jest najwyższym udziałem spośród wszystkich krajów unijnych. W kilku kategoriach udział wartościowy jest znacznie większy, np.: w kategorii preparatów przeciwbólowych poza aptekami sprzedawanych jest około 45 proc. produktów. Polskę negatywnie wyróżnia m.in. brak ograniczenia liczby opakowań leków lub dawek sprzedawanych poza aptekami, w tym zwłaszcza niesteroidowych leków przeciwzapalnych oraz paracetamolu.

Pacjenci nabywający leki OTC poza aptekami mają bardzo ograniczony dostęp do informacji na temat właściwego stosowania i przechowywania produktów leczniczych. Organy inspekcji farmaceutycznej nie mają wiedzy, czy produkty lecznicze w obrocie pozaaptecznym są przechowywane prawidłowo, ani czy są odpowiednio zabezpieczone przed dziećmi. Koszty publicznej ochrony zdrowia związanej z leczeniem przypadków niewłaściwego stosowania leków kupionych w obrocie pozaaptecznym są szacowane na minimum 130 mln zł rocznie.

Niewłaściwe stosowanie leków OTC stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego, związane z niewłaściwym dawkowaniem, bagatelizowaniem przeciwwskazań czy przyjmowaniem leków bez uzasadnionej potrzeby. Może to prowadzić do zatruć lub uzależnień – podkreśla Paweł Bernat, prezes Stowarzyszenia Leków tylko z Apteki. W połowie 2017 roku Ministerstwo Zdrowia odstąpiło od prób wprowadzenia zmian, uzasadniając to racjami ekonomicznymi, czyli interesami producentów i placówek handlowych. Ten argument w świetle raportu jest całkowicie fałszywy - udział leków w obrotach przeciętnej placówki handlu detalicznego wynosi bowiem poniżej 1 proc.

Przepisy regulujące pozaapteczny obrót lekami wymagają zmian, przede wszystkim ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjentów, ale również ze względu na interes Państwa. Ten rynek trzeba uporządkować i dostosować do rozwiązań stosowanych w Europie. Zapraszamy na stronę www.lekitylkozapteki.pl, gdzie w zakładce „Kampanie” znajdują Państwo opisywany raport oraz list otwarty do Ministra Zdrowia (www.lekitylkozapteki.pl/strona/raport-pozaaapteczny-obrot-lekami-otc).